

SHIZOFRENIJA

ŠTA JE SHIZOFRENIJA

To je duševni poremećaj koji može značajno da utiče na funkcionisanje pacijenta, njegove porodične odnose i kvalitet života uopšte. Ovaj poremećaj po pravilu pogađa mlade osobe, u ranom odrasлом dobu, najčešće u periodu kada bi trebalo da završe školu, počnu da rade, formiraju emotivne veze i osnuju porodicu. Poremećaj počinje da se manifestuje u proseku pet godina ranije kod osoba muškog pola.

Shizofrenija je veliki psihijatrijski poremećaj u okviru kojeg dolazi do promena u procesu mišljenja, pa se dešavaju pogrešna uverenja što iskrivljuje pacijentov doživljaj stvarnosti, što dalje vodi do promena i u njihovom ponašanju, što dalje rezultira u poremećenom funkcionisanju u porodici, na radnom mestu i u zajednici.

ŠTA UZROKUJE SHIZOFRENIJU?

Kod polovine obolelih, poremećaj počinje da se manifestuje pre 25. godine života. Nije pouzdano utvrđen uzrok nastanka, ali se pokazalo da je nekoliko faktora vezano za nastanak ovog poremećaja:

- Genetska predispozicija – istraživanja su pokazala da ukoliko jedan roditelj boluje od shizofrenije, mogućnost da deca obole iznosi 9%
- Oštećenja mozga
- Stres
- Zloupotreba alkohola i droga
- Primećeno je takođe da se shizofrenija češće javlja u velikim gradskim sredinama i među emigrantima, što se povezuje sa većim stresom i otuđenosti ljudi koji žive u gradovima.

KOJI SU SIMPTOMI SHIZOFRENIJE?

- Umišljanja tj. sumanute ideje – pogrešna uverenja da osobu neko prati, prisluškuje, posmatra, da neko upravlja njihovim mislima, ili da osoba poseduje posebne talente/moći
- Halucinacije – koje su najčešće u vidu glasova koji komentarišu ponašanje pacijenta ili međusobno razgovaraju o istom

- Poremećaji u mišljenju i govoru – kada je teško slediti govor osobe obolele od shizofrenije, jer nema logične povezanosti. Misli i govor mogu biti zbrkani, nepovezani, besmisleni, mada se može dogoditi da kako poremećaj napreduje pacijent sve manje govori pa sve do potpune odustnosti govora.
- Pad energije, bezvoljnost, gubitak interesovanja, gubitak sposobnosti da se obavljaju svakodnevne radnje poput održavanja lične higijene.
- Poremećaj u izražavanju emocija – što je često praćeno neprimerenim reagovanjem u veselim ili tužnim situacijama
- Nedostatak uvida – budući su da su neka proživljavanja pacijenta tako stvarna, oni ni ne budu svesni svoje bolesti, što može biti vrlo uznemiravajuće za porodicu i okolinu.

KAKO SE LEČI SHIZOFRENIJA?

Najdelotvornije lečenje shizofrenije podrazumeva kombinaciju redovnog uzimanja lekova, psihoterapije i podrške porodice/prijatelja.

Lekovi, koje nazivamo antipsihoticima, deluju tako što ispravljaju hemijsku neravnotežu u mozgu. Ovim lekovima često treba nekoliko nedelja da ispolje svoje dejstvo, tako da je ključno strpljenje i saradnja sa psihijatrom. U slučaju pojave neželjenih efekata neophodno je obavestiti lekara radi dogovora o eventualnoj izmeni terapije.

Psihoterapija podrazumeva lečenje obolelog čoveka razgovorom i za cilj ima bolje razumevanje prirode ovog poremećaja, samih simptoma, uspostavljanje boljih odnosa unutar porodice obolelog, fokus može biti i na praktičnim životnim prolemima.

DA LI SE SHIZOFRENIJA MOŽE IZLEČITI?

Kako je shizofrenija hronična bolest, tj. bolest koja zahteva dugotrajno lečenje, propisani lekovi se moraju uzimati redovno i do kraja života, kako bi se simptomi držali pod kontrolom i istovremeno usporilo napredovanje bolesti. Većina obolelih pacijenata danas može živeti u zajednici i istovremeno im zdravstvena nega u potpunosti može biti pružena u ambulantnim uslovima.

ZABLUDE U VEZI SHIZOFRENIJE

Osobe sa shizofrenijom su opasne i nepredvidive.

Osobe obolele od shizofrenije su češće opasne po sebe i češće su žrtve negoli počinioci nasilja.

Shizofrenija se brzo razvija.

Ovaj poremećaj teži da se razvija polako.

Antipsihotici su gori od same bolesti.

Lekovi su osnova lečenja shizofrenije. Uspešno smanjuju halucinacije, zbunjujuće misli i čudna ponašanja.

KAKO OSOBA OBOLELA OD SHIZOFRENIJE MOŽE POMOĆI SEBI SAMOJ?

- Veoma je važno da propisane lekove uzimate redovno i na način na koji Vam je objašnjeno, da ne menjate na svoju ruku dinamiku i dozu uzimanja lekova.
- Uzimanje lekova je neophodno čak i kada se osećate dobro, da biste na duže staze očuvali svoju psihičku stabilnost.
- U slučaju da ste nezadovoljni lekom koji Vam je propisan ili osećate neželjene efekte, razgovarajte sa lekarom da biste našli kompromisno rešenje.
- Lekovima je potreban duži vremenski period da bi ispoljili svoje dejstvo, dakle budite strpljivi i verujte svom lekaru.
- U slučaju da se simptomi pogoršavaju, razmotrite mogućnost bolničkog lečenja, jer je ponekada to jedini način da pomognete sebi i svojoj porodici.
- Kod trećine pacijenata obolelih od shizofrenije postoji mogućnost da se uprkos primenjenoj terapiji akutna faza bolesti ponovi. Zbog toga je važno da naučite da prepoznate upozoravajuće simptome koji prethode toj fazi, da ne čekate da se simptomi u potpunosti razviju, nego se odmah javite svom lekaru!
- Razgovarajte sa drugim osobama koje se leče od shizofrenije. Pomoći će ako imate s kim da podelite iskustvo i situacije kroz koje prolazite.

- Trudite se da živite zdravim životom, redovno vežbajte, redovno jedite, redovno spavajte, prestanite sa konzumacijom cigareta. U slučaju da konzumirate alcohol ili psihoaktivne supstance – prestanite!
- Zapamtite, bez obzira na shizofreniju, većina obolelih osoba uz redovnu saradnju sa lekarima i redovno uzimanje propisane terapije, može voditi uspešan i ispunjen život!

KAKO PORODICA OBOLELOG OD SHIZOFRENIJE MOŽE DA POMOgne?

- Zapamtite da je shizofrenija bolest koja zahteva medicinsko lečenje. Kao što osobi koja krvari ne možete pomoći samo razgovorom, tako ni ova bolest ne može da se leči bez stručne pomoći.
- Što pre prepoznate simptome bolesti i zatražite stručnu pomoć, pre će osobi do koje Vam je stalo biti bolje.
- Strpljenje i razumevanje su ključ u pristupu. Izbegavajte rasprave, pokušajte da ostanete smireni.
- Izbegavajte da se smežete ili da ismevate uverenja koja su Vam neobična, nelogična i ne dozvoljavajte drugima da to čine.
- Uključite se aktivno u proces lečenja, razgovarajte sa lekarima o sve-mu što Vas zanima, učestvujte u porodičnoj terapiji.
- U slučaju da primetite neke neuobičajene promene ili pogoršanje simptoma, razgovarajte sa obolelim da potraži pomoć lekara ili je Vi potražite.
- Vodite računa da se propisana terapija uzima redovno, čak i kada se obolela osoba oseća dobro.
- Velika većina pacijenata sa shizofrenijom nije opasna. Ipak, kada je bolest u akutnoj fazi, ili ukoliko je pacijent sklon da konzumira alcohol ili drogue, može doći do porasta rizika od nasilja. U tom slučaju, budite oprezni i osigurajte najpre svoju bezbednost.
- Svakom čoveku, bilo da boluje od telesne ili psihičke bolesti, potrebna je ljubav i podrška. Osobe obolele od shizofrenije su posebno odbačene iz društva, ljudi ih se plaše i izbegavaju, a porodica ih se stidi. Ne dozvolite to sebi, jer su i oni ljudi sa srcem i dušom!

LEČENJE

Tvoja porodica i prijatelji
su tu za tebe.

Mi smo tu smo za tebe

Specijalna bolnica za
psihijatrijske bolesti
„Dr Slavoljub Bakalović“ Vršac
www.spbvrsac.org.rs

+381 13 833 225

Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti „Dr Slavoljub Bakalović“ Vršac
www.spbvrsac.org.rs • +381 13 833 225